

Mgr. Cornelissen wil in zijn bisdom 'pelgrim van hoop' zijn

Het zijn de weken waarin hij steeds meer dingen in het Aartsbisdom Utrecht voor de laatste keer doet: vicaris Ronald Cornelissen van Deventer, pastoor van drie parochies (H. Lebuinus, Heilig Kruis en St. Marcellinus), wordt op 11 oktober tot bisschop van Groningen-Leeuwarden gewijd. Tot die tijd zet hij zich in het aartsbisdom nog volop in – dit interview vindt plaats op de middag dat hij een crematieplechtigheid leidde. “Er komt heel veel op je af,” zo vat hij de weken sinds zijn bisschopsbenoeming samen. Maar het is ook een periode van een zekere weemoed: “Ik ben nu geen priester van het Aartsbisdom Utrecht meer. Dat voelt alsof een deel van mijn identiteit weg is.”

Op de dag (7 juli) dat zijn benoeming door paus Leo XIV tot bisschop van Groningen-Leeuwarden bekend werd gemaakt, benadrukte bisschop-elect mgr. Cornelissen (Gaanderen 1964) het meermalen tijdens de persontmoeting: bij hem is het glas altijd halfvol. Een gelovige variant van dat optimistische principe koos hij als zijn wapenspreuk: ‘Peregrinantes in spem’ – Pelgrims van Hoop. Dit is het motto van het Jubeljaar 2025, het jaar waarin Cornelissen tot bisschop is benoemd en dat qua boodschap dicht bij twee van zijn kernwaarden ligt: optimisme en als pelgrim onderweg zijn. Hij laat op zijn telefoon de schets van zijn bisschopswapen zien, gemaakt door de vader van vicaris Bultsma van Groningen-Leeuwarden. Het Jeruzalemkruis staat op de achtergrond (“Ik ben lid van de Ridderorde van het Heilig Graf van Jeruzalem”), daarvoor is het bisdomwapen geplaatst.

Verder zijn de schelp, het anker en de Franse lelie afgebeeld en ook het hart – in het Latijn: ‘cor’, wat tevens het begin is van zijn achternaam, en een verwijzing naar Augustinus (“Ik ben gelovig groot geworden in een Augustinusparochie en de paus die mij benoemd heeft tot bisschop is Augustijn”). Onderaan het wapen is een plek ingeruimd voor een kruis dat verwijst naar zijn benoeming in 2015 tot erekapelaan van Lourdes.

Zijn benoeming was voor hem een complete verrassing, vertelt

hij. Als de nuntius al langere tijd in Nederland was geweest, was Cornelissen er waarschijnlijk niet ingetuind. Nu klonk diens verzoek om op korte termijn langs te komen en hem te informeren over zijn werk in het Aartsbisdom Utrecht vicaris Cornelissen heel plausibel in de oren. “Ik was op vakantie en zag dat ik een aantal gemiste oproepen had van een Haags nummer. Even later kreeg ik een sms’je of ik de nuntiatuur wilde bellen. Ik kreeg het verzoek om op korte termijn langs te komen om kennis te maken met de nuntius en hem te vertellen over mijn werkzaamheden. Dus op de maandag na mijn vakantie ging ik erheen, ik had zelfs wat KASKI-rapporten met statistische gegevens uitgeprint en een bisdomblad meegenomen. Maar die zijn mijn tas niet uitgekomen. Want al snel zei de nuntius dat hij veel van me wist en dat paus Leo me tot bisschop van Groningen-Leeuwarden wilde benoemen. Dat overviel me echt.”

En dus vroeg hij even bedenktijd, maar het werd hem al snel duidelijk dat je geen nee zegt op zo’n verzoek. Cornelissen: “Toen Jezus Zijn apostelen riep, lieten ze hun netten ook achter zich en volgden Hem. Ik heb kort nagedacht en gebeden maar ervoer al snel dat je hiertoe wordt geroepen. En dus heb ik het gelovig aanvaard, zoals ik eerdere benoemingen ook altijd heb gedaan. Als neomist naar Slagharen en omgeving en mijn benoeming tot pastoor in Denekamp, mijn benoeming tot vicaris, ik heb elke stap steeds als roeping opgevat.”

“Nog bij de nuntius heb ik een korte brief aan de paus geschreven om hem te bedanken en de benoeming officieel te aanvaarden. Tsja, wat je dan schrijft? Je houdt het kort, ik heb geschreven dat ik mijn uiterste best zal doen om een goede herder te zijn in mijn nieuwe bisdom en dat ik ja zeg tegen de benoeming met de kracht van de Heilige Geest en de hulp van God.”

Vervolgens moest hij nog bijna een week zwijgen – tegen zijn familie, de bisschoppen, collega-priesters, teamleden en besturen. Dat leidde soms tot ongemakkelijke situaties: “Zo heb ik in die dagen het vieringenrooster voor de komende maanden ingevuld met iemand, terwijl ik wist dat ik dan deels al weg ben. En ik zou eigenlijk dit najaar vanuit Lettele naar

Raalte verhuizen. Een afspraak om naar de nieuwe woning te kijken en mijn wensen door te geven heb ik doorgeschoven, degene met wie ik de inspectie zou doen begreep uiteindelijk wel waarom.”

Op maandag 7 juli werd zijn benoeming bekend gemaakt, in het weekend deelde hij het nieuws met een enkeling, onder wie zijn naaste familie. “Op de zondag vóór de bekendmaking had ik wel een raar gevoel. Ik realiseerde me dat ik al ruim dertig jaar in het pastoraat in Overijssel actief ben. Dat begon met mijn stages in de Franciscushof in Raalte en in de parochies in Kampen, Hasselt en IJsselmuiden en daarna ben ik echt verstrengeld geraakt met het Aartsbisdom Utrecht. Ik wist: vanaf morgen ben ik geen priester meer van het aartsbisdom – dat gaf me een zeer weemoedig gevoel. Ik weet wat ik nu heb en ben enorm senang met de parochies en de teamleden, met de leden van de bisdomstaf en de curiemedewerkers. Ik dacht: waar heb ik ja op gezegd?”

Bij zijn presentatie een dag later in de kathedraal van Groningen was die weemoed naar de achtergrond verdwenen en benadrukte Cornelissen vooral dat hij als teamplayer en optimist zin had in zijn nieuwe functie.

Zijn dagen als bisschop zullen vermoedelijk wat minder hectisch en onoverzichtelijk zijn dan zijn leven nu, als vicaris en pastoor van drie parochies. "Als ik nu 's avonds thuiskom en het Journaal terugkijk, haal ik het einde meestal niet want dan ben ik al in slaap gevallen. Maar ik houd van initiatieven nemen en activiteiten organiseren en dat zal ik in Groningen-Leeuwarden ook doen." En er gebeurt al het nodige, met name op het gebied van jongeren en oecumene.

Cornelissen ruilt het lieflijke heuvelachtige Sallandse landschap in voor de open ruimte in het noorden van het land. "Maar de Friese meren, de Drentse bossen en de Waddeneilanden zijn ook heel mooi," aldus Cornelissen. Dat is niet de enige verandering: het bisdom Groningen-Leeuwarden telt slechts zo'n 100.000 katholieken (vier procent van de bevolking), in Overijssel zijn dat er meer dan twee keer zoveel. Cornelissen: "Groningen-Leeuwarden is een diaspora bisdom met kleine geloofsgemeenschappen. Dat heeft zijn charme maar is ook broos. Daar liggen misschien kansen om met de missionaire parochie aan de slag te gaan. Maar eerst staat nadere kennismaking met het bisdom en de mensen daar op het programma. Vanwege de vakantie heb ik nu (30 juli, red.) zelfs nog niet alle leden van de bisdomstaf ontmoet. Na mijn bisschopswijding wil ik op korte termijn alle parochies in het

bisdom bezoeken. Ik ben van nature een prater maar ik zal dan vooral goed luisteren – naar de vreugde en dankbaarheid die er zijn maar ook naar de zorgen en teleurstellingen van de mensen."

Er komt in deze periode het nodige af op de bisschop-elect, constateert hij met een zucht: "Zo kreeg ik een uitnodiging om begin september deel te nemen aan het klasje voor 'baby-bisschoppen' dat het Vaticaan organiseert. Dat is bedoeld voor bijna en onlangs gewijde bisschoppen. En je moet voor de wijding enorm veel praktische zaken regelen. Een mijter, een paarse toog, een ring, een bisschopskruis, noem maar op." Voor de liturgische kleding reisde hij naar Keulen en voor zijn bisschopsring en -kruis bezocht hij een goudsmid in Kevelaer. Die kende hij nog van het werk dat hij voor de kerk van Slagharen maakte toen Cornelissen daar parochievicaris was. "Mijn broers

stelden voor dat ik de gouden ringen van onze ouders zou gebruiken voor mijn bisschopsring. In mijn bisschopskruis komt de vorm van de ring van mijn vader terug, plus de symbolen van de schelp en het anker. Op de achterzijde krijgt de amethyst uit een ring van mijn moeder een plek."

Over de invulling van het bisschopsambt is hij duidelijk: "Ik wil als bisschop echt een vader zijn, een herder. Dat betekent ook zoveel mogelijk in de weekenden vieringen in de parochies doen. En op bedevaart gaan met de gelovigen, het samen optrekken tijdens een bedevaart is belangrijk. Misschien worden bedevaarten wel mijn referentschap in de Bisschoppenconferentie, dat zou ik mooi vinden."

door Roland Enthoven

Bisdom Groningen-Leeuwarden

Het bisdom Groningen-Leeuwarden telt negentien parochies, er wonen 93.000 rooms-katholieken (peildatum 2023). Patroonheilige van het noorden is de heilige Bonifatius, in 754 bij Dokkum vermoord. Het is ook de (Friese) geboortestreek van Zalige Titus Brandsma (1881-1942). Het bisdom Groningen is in 1956 op het Feest van Maria Lichtmis opgericht en was feitelijk een heropricting van het vroegere bisdom Groningen. Dat 'oude' bisdom omvatte Groningen en Drenthe. Tegenwoordig bestaat het noordelijke bisdom uit Drenthe, Friesland, Groningen en de Noordoostpolder. Bij het 50-jarig jubileum in 2006 is door Rome op verzoek van de toenmalige bisschop Eijk de naam 'bisdom Groningen-Leeuwarden' toegekend. Het noorden van de Lage Landen kent al meer dan 13 eeuwen christelijke gelovigen. De eerste bekeerlingen dateren van de zevende eeuw na Christus dankzij het pionierswerk van de Engelse missionarissen Willibrord en Bonifatius. De noordelijke gebieden maakten lang deel uit van het (Aarts)bisdom Utrecht.